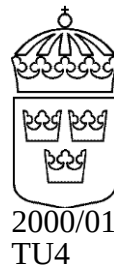

Trafikutskottets betänkande

2000/01:TU4

Instrument antagna av Internationella arbetskonferensens åttiofjärde möte, ILO:s elfte sjöfartssession m.m.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att riksdagen godkänner de av Internationella arbetskonferensen år 1996 antagna konventionerna (nr 178) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden och (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanningen på fartyg samt ett samma år antaget protokoll till 1976 års konvention (nr 147) om miniminormer i handelsfartyg. Utskottet tillstyrker vidare att svensk lagstiftning anpassas till de aktuella konventionerna. Det innebär ändringar i fartygssäkerhetslagen (1988:49) och sjömanslagen (1973:282). Lagändringarna, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2001, innebär att minimiåldern för fartygsarbete ändras till 16-årsdagen och en tidsram om tre månader införs för sådan särskild besiktning som skall ske när fartyg genomgått större ombyggnad, reparation eller förnyelse.

I fråga om ILO-konventionen (nr 179) om rekrytering av och arbetsförmedling för sjömän ansluter sig utskottet till regeringens bedömning att Sverige för närvarande inte bör tillträda konventionen.

Propositionen

Regeringen (Näringsdepartementet) föreslår i proposition 1999/2000:119 att riksdagen

dels antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (1988:49),
2. lag om ändring i sjömanslagen (1973:282),

dels godkänner ILO:s konventioner (nr 178) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden och (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanningen på fartyg samt 1996 års protokoll till 1976 års konvention (nr 147) om miniminormer i handelsfartyg.

Lagförslagen är fogade som *bilaga* till betänkandet.

Bakgrund

Genom sin anslutning till Nationernas förbund år 1920 inträdde Sverige som medlem av Internationella arbetsorganisationen (ILO). Verksamheten bygger på ett trepartssamarbete mellan regerings-, arbetsgivar- och arbetstagarrepresentanter. ILO:s beslutande församling – Internationella arbetskonferensen – kan besluta antingen om en internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller om en rekommendation, utan den bindande karaktär som en ratificerad konvention har. Inom arton månader efter det att konferensens session avslutats skall varje medlemsstat förelägga landets lagstiftande församling antagna konventioner och rekommendationer för lagstiftning eller andra åtgärder.

Internationella arbetskonferensen anordnade i oktober år 1996 en särskild sjöfartskonferens ägnad åt sjöfolks levnads- och arbetsförhållanden. Det var den 84:e Internationella arbetskonferensen och den elfte sjöfartssessionen sedan organisationens tillkomst år 1919. Konferensen antog sju nya sjöfartsinstrument, nämligen

- konventionen (nr 178) och rekommendationen (nr 185) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden,
- konventionen (nr 179) och rekommendationen (nr 186) om rekrytering av och arbetsförmedling för sjömän,
- konventionen (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanningen på fartyg och rekommendationen (nr 187) om sjömäns löner och arbetstid samt bemanningen på fartyg,
- 1996 års protokoll till konventionen (nr 147) om miniminormer i handelsfartyg.

Regeringens förslag och bedömning

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner de av Internationella arbetskonferensen år 1996 antagna konventionerna (nr 178) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden och (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanningen på fartyg samt ett samma år antaget protokoll till 1976 års konvention (nr 147) om miniminormer i handelsfartyg.

Av propositionen framgår att svenska författningar i stort sett uppfyller vad som krävs för att de aktuella konventionerna skall kunna ratificeras. Konventionen (nr 178) och rekommendationen (nr 185) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden innehåller emellertid ett krav på att ett fartyg skall besiktigas inom tre månader från det att fartyget har genomgått väsentliga förändringar i konstruktion eller bostadsarrangemang. Fartygssäkerhetslagen (1988:49) innehåller redan i dag en bestämmelse om särskild besiktning när ett fartyg har genomgått någon större ombyggnad, reparation eller förnyelse eller när fartyget har lidit skada som kan inverka menligt på sjövärdigheten. Någon tidsram, motsvarande konventionens gräns på tre månader, inom vilken en sådan besiktning skall ske finns dock inte. Rege-

ringen föreslår därför att det i 10 kap. 7 § fartygssäkerhetslagen införs en tidsram om tre månader inom vilken en särskild besiktning skall ske.

Av propositionen framgår vidare att konventionen (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanningen på fartyg innehåller en regel om att ingen under 16 år får arbeta ombord på ett fartyg. Motsvarande svenska regel i sjömanslagen (1973:282) säger att arbetstagare inte får sysselsättas i fartygsarbete före det kalenderår han fyller 16 år. Samma åldersgräns gäller för fartygsarbete i yrkesmässig verksamhet för andra än arbetstagare vilket regleras i fartygssäkerhetslagen (1988:49). För att uppnå överensstämmelse med konventionen föreslår regeringen att såväl regeln i sjömanslagen som den i fartygssäkerhetslagen ändras så att åldersgränsen för fartygsarbete flyttas från det kalenderår man fyller 16 år till det datum man fyller 16 år.

Av propositionen framgår att den aktuella konventionen anger, när det gäller yrkesfisket att detta om möjligt skall omfattas av konventionsbestämmelserna. Några andra undantag från omfattning av bestämmelserna medger inte konventionen. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att den nuvarande bestämmelsen i fartygssäkerhetslagen, som medger att den som fyllt 13 år under vissa förutsättningar får utföra lättare fartygsarbete, begränsas till att avse endast fiskerinäringen.

I propositionen lämnar regeringen slutligen en redogörelse för de av konferensen antagna rekommendationerna (nr 185) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden och (nr 187) om sjömäns löner och arbetstid samt bemanningen på fartyg samt konventionen (nr 179) och rekommendationen (nr 186) om rekrytering av och arbetsförmedling för sjömän. Regeringen anser att Sverige för närvarande inte bör tillträda konventionen (nr 179) om rekrytering av och arbetsförmedling för sjömän. Av propositionen framgår att regeringen avser att göra en samlad bedömning av Sveriges förhållande till ILO:s arbetsförmedlingskonventioner när underlag för ett ställningstagande föreligger även beträffande den av Internationella arbetskonferensen år 1997 antagna konventionen (nr 181) om privat arbetsförmedling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det ligger i linje med svensk tradition att efterleva internationella åtaganden, genom att anpassa nationella regler till dem som överenskommit internationellt. Inom sjöfartsområdet är detta av särskild betydelse med hänsyn till näringens internationella karaktär. Inga motioner har heller väckts i frågan. I konsekvens härmed bör, som regeringen föreslår, riksdagen godkänna de av Internationella arbetskonferensen år 1996 antagna konventionerna (nr 178) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden och (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanningen på fartyg samt ett samma år antaget protokoll till 1976 års konvention (nr 147) om miniminormer i handelsfartyg. Utskottet anser att den svenska lagstiftningen bör anpassas till de aktuella ILO-konventionerna och tillstyrker att riksdagen antar regeringens förslag till dels lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (1988:49), dels lag om ändring i sjömanslagen (1973:282).

Utskottet ansluter sig vidare till regeringens bedömning att Sverige för närvarande inte bör tillträda konventionen (nr 179) om rekrytering av och arbetsförmedling för sjömän.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen

dels antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (1988:49),

2. lag om ändring i sjömanslagen (1973:282),

dels godkänner ILO:s konventioner (nr 178) om tillsyn av sjömäns arbets- och levnadsförhållanden och (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanningen på fartyg samt 1996 års protokoll till 1976 års konvention (nr 147) om miniminormer i handelsfartyg.

Stockholm den 10 oktober 2000

På trafikutskottets vägnar

Monica Öhman

I beslutet har deltagit: Monica Öhman (s), Sven Bergström (c), Per-Richard Molén (m), Hans Stenberg (s), Karin Svensson Smith (v), Johnny Gylling (kd), Tom Heyman (m), Krister Örnfjäder (s), Monica Green (s), Inger Segelström (s), Stig Eriksson (v), Tuve Skånberg (kd), Birgitta Wistrand (m), Mikael Johansson (mp), Claes-Göran Brandin (s), Jan-Evert Rådhström (m) och Eva Flyborg (fp).

1. Förslag till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (1988:49)

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Utskottet	2
Bakgrund.....	2
Regeringens förslag och bedömning.....	2
Utskottets ställningstagande.....	3
Hemställan	4
Propositionens lagförslag.....	5
1. Förslag till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (1988:49)	5
2. Förslag till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282).....	7